

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår ref: 2017/423

Vår dato: 15.09.2017

Deres ref: 17/2934

Deres dato: 07.06.2017

Høringsuttalelse – forslag om å innføre forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i barnehager og utdanningsinstitusjoner

Vi viser til høringsbrev og –notat fra Kunnskapsdepartementet av 07.06.2017 *Høring om forslag om å innføre forbud mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet i barnehager og utdanningsinstitusjoner.*

Kompetanse Norge vil i det følgende gi innspill på de områder som angår introduksjonsloven og vårt oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet for 2017. Det vil si at vi vil avgrense vår høringsuttalelse til å gjelde opplæring i norsk kultur og norske verdier for asylsøkere, opplæringen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, samt avsluttende prøver i norsk og i samfunnskunnskap og Statsborgerprøven.

Departementet skriver under punkt 6.1 i høringsnotatet at det finnes lite forskningsbasert kunnskap om bruk av ansiktsdekkende plagg som burka og nikab i Norge. I punkt 5.1 i høringsnotatet skriver departementet at antallet kvinner som bruker ansiktsdekkende plagg i Norge sannsynligvis er svært lavt, anslagsvis under 100 personer. Videre viser departementet til at IMDi har registrert to enkeltsaker der kommunen har bedt om veiledning i forbindelse med bruk av ansiktsdekkende plagg. Kompetanse Norge har ikke mottatt noen henvendelser fra kommunene eller opplæringssteder/prøvesteder der bruk av ansiktsdekkende plagg har vært en problemstilling. Erfaringene fra IMDi og Kompetanse Norge tilsier at ansiktsdekkende plagg er lite problematisk eller lite utbredt blant deltakere som er omfattet av ordningene i introduksjonsloven.

Med bakgrunn i dette støtter ikke Kompetanse Norge forslaget om å innføre et generelt forbud i introduksjonsloven mot bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet.

Opplæring i norsk og samfunnskunnskap og opplæring i norsk kultur og norske verdier

Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere er en forskrift til *Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere* (introduksjonsloven).

Formålet med både introduksjonsloven og førstegangsopplæringen i norsk og samfunnskunnskap er «å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og

Postadresse

Postboks 236 Sentrum
0103 Oslo
Telefon 23 38 13 00

Besøksadresse

Karl Johans gate 7, Oslo
Rådhusgaten 2, Bergen

Internett: www.kompetansenorge.no

E-post: postmottak@kompetansenorge.no

Org.nr.: 974 788 985

Kontonr.: 8276 01 00389

Saksbehandler

Tone M. Skollingsberg Katralen
rådgiver

samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet». Det er den enkelte innvandrers oppholdsgrunnlag som regulerer hvorvidt vedkommende har rett og plikt, kun plikt eller verken rett eller plikt til opplæringen i norsk og samfunnskunnskap.

Målet med opplæringen er at deltakerne i tillegg til å lære språket, skal få kunnskaper om det norske samfunnet, om innbyggernes rettigheter, plikter og muligheter, og at de skal få kjennskap til sentrale verdier, som likestilling, demokrati og menneskerettigheter.

«Norsk kultur og norske verdier – opplæring for asylsøkere» er et undervisningsopplegg som skal gi asylsøkere i mottak en tidlig introduksjon til norske lover, regler, verdier og omgangsformer. Den enkeltes plikter og rettigheter etter norsk lov ligger til grunn for alle temaene.

Kompetanse Norge mener det er uheldig hvis et forbud mot plagg som helt eller delvis dekker ansiktet fører til at voksne nyankomne asylsøkere¹ og innvandrere ikke deltar i opplæring etter introduksjonsloven. Deltakelse i denne opplæringen har en positiv effekt på integreringen, mens et forbud vil kunne føre til frafall eller uteblivelse fra opplæringen og dermed virke mot sin hensikt. Enkelte deltakere vil med dette lovforslaget også kunne oppleve et forbud som en utestengelse og en marginalisering i stedet for inkludering og integrering i samfunnet.

Prøvene

Identifisering av kandidater

For å sikre at det er rette vedkommende som møter til og gjennomfører avsluttende prøver i norsk og i samfunnskunnskap og Statsborgerprøven, er det nødvendig med en kontroll av kandidatens identitet. Kompetanse Norge mener derfor at det kan være nødvendig å etablere felles retningslinjer som fastslår at ansiktsdekkende plagg fjernes midlertidig for å kunne utføre en tilstrekkelig identifisering, jf. praksis i Sverige og eksempel fra Østfold fylkeskommune.² Kompetanse Norge har ikke mottatt noen henvendelser der bruk av ansiktsdekkende plagg har vært en problemstilling ved identifikasjon av kandidater til prøvene.

I prøvereglement for gjennomføring av prøvene³ er det i dag krav om at prøvestedet skal sikre at kandidatens identitet blir kontrollert og at rette vedkommende møter til prøve. Slik vi ser det forutsetter tilstrekkelig identifisering at kandidatene viser ansiktet dersom dette er dekket til. Dersom departementet mener at dette ikke er tilstrekkelig, støtter Kompetanse Norge et forslag om å hjemle tilstrekkelig identifisering av kandidater til prøvene i lov eller forskrift.

Gjennomføring av delprøven i muntlig kommunikasjon

Delprøven i muntlig kommunikasjon på norskprøven gjennomføres ved at to kandidater som er oppmeldt til delprøven på samme nivå tar prøven sammen. Muntlig delprøve består av individuelle oppgaver og samtale. I en prøvesituasjon der muntlige ferdigheter testes, vil trolig ansiktsdekkende plagg være til hinder for god samhandling og kommunikasjon. For at kandidatene til prøven skal få en lik gjennomføring av prøven, vil det antagelig være nødvendig at begge kandidater i ett muntlig parti kan se hverandres ansikt. Kompetanse Norge har vel å merke ikke mottatt noen henvendelser der bruk av ansiktsdekkende plagg har vært en problemstilling i gjennomføring av muntlig delprøve.

Et krav om å vise ansiktet under gjennomføring av delprøven i muntlig kommunikasjon vil kunne medføre ulemper for enkelte kandidater. Vi mener likevel det er nødvendig å tilrettelegge for god samhandling og kommunikasjon for *begge* kandidatene, og at dette hensynet må veie tyngre enn hensynet til enkeltkandidater.

¹ «Norsk kultur og norske verdier» ikke omfattet av introduksjonsloven per i dag, men Justis- og beredskapsdepartementet har et forslag på høring om endring med hensyn til dette.

² Høringsnotatet, ref. 17/2934, side 14 og 21

³ Kompetanse Norge sitt ansvar for å utarbeide særskilt reglement for gjennomføring av prøver er regulert i *Forskrift om norskopplæring mv. for innvandrere*, § 19. Se de tre prøvereglementene på www.kompetansenorge.no.

For å sikre lik praksis ved alle prøvestedene, foreslår Kompetanse Norge å regulere bruk av ansiktsdekkende plagg i *Reglement for gjennomføring av norskprøven for voksne innvandrere*, i kapitlet som omtaler gjennomføring av delprøven i muntlig kommunikasjon. Dersom departementet mener at dette ikke er tilstrekkelig, støtter Kompetanse Norge et forslag om å hjemle regulering av bruk av ansiktsdekkende plagg under gjennomføring av delprøven i muntlig kommunikasjon i lov eller forskrift.

Oppsummering

Kompetanse Norge støtter ikke forslaget om å innføre et generelt forbud i introduksjonsloven mot plagg som helt eller delvis dekker ansiktet. Vi støtter imidlertid et behov for å regulere bekledning i visse situasjoner knyttet til avsluttende prøver i norsk og i samfunnskunnskap, samt Statsborgerprøven, nærmere bestemt i forbindelse med identifisering av kandidater og gjennomføring av muntlig delprøve.

Med vennlig hilsen

Xeni Dimakos
avdelingsleder

Anders Fremming Anderssen
avdelingsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signaturer